

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesечно K 1-25, godišnje K 15.—. Za INOZEMSTVO K 23.—. Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREDNIČTVO na oball br. 248. prizemno. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug) Izdavaatelj i odgovorni urednik Dr. JURE JURIN.

OGLASI PO CIENIKU.

God. X.

ŠIBENIK, utorak 12. svibnja 1914.

Broj 936

Služništvo na poslu.

Štgod smo pisali o služništvu i konfidencijama u narodu hrvatskom i u tako zvanom stranici prava svakim danom se sve to jasnije vidi i samo po sebi dokaziva. Tko je pratio razprave sadašnje delegacije u Pešti biti će to i sam opazio. Delegacije su najviši forum u monarhiji Austro-Ugarskoj za zajedničke i vanjske posle Austrije i Ugarske.

A te delegacije imaju zadatak da sankcioniraju politiku grofa Berchtolda, trojni savez, ogromne troškove za vojsku itd. To znači da se u delegacijama sankcionira današnju uredbu monarhije, njezine saveze, unutrašnje nesredjenosti, stanje nas Hrvata itd.

U današnjoj uredbi monarhije nema i nemože biti za Hrvate niti u snu državopravne promjene na bolje, nego mora biti kako jest ili još gore, jer trojni savez Austro-Ugarske sa Njemačkom i Italijom znači i u Austro-Ugarskoj gospodstvo Niemaca, Magjara i donekle Talijana.

I eto silne troškove za uzdržavanje sadašnjega stanja, za uzdržavanje trojnoga saveza odobravaju gg. Šušteršić i Korošec ti novopečeni aulički pravaši i to u ime bečke politike, pače gosp. Korošec zna i za katoličku politiku....

To je sve prema onoj, da smo mi narod koji je pripravan na svaku službu u ime vele vlasti položaja... u ime okvira, koji da nam zajamčuje ujedinjenje i slobodu te obranu od pravoslavlja.

Jest i obranu od pravoslavlja, jer je to danas lozinka za služništvo, koje nezna da je srbski general katolik Franasović umro i bio pokopan po katoličkom obredu usred Beograda.

Da su gosp. novopečeni pravaši takova što pred par godina u delegacijama zagovarali bili bi dobili od stranke zasluženu plaću. Danas ta tobožnja stranka prava se tom gospodom diči i vladini krugovi čestitaju Šušteršiću i Korošecu kao crno-žutim Jugoslavenima.

Da će tako biti kod današnjih auličkih pravaša znali smo odavna i za to smo s njima prekinuli, pa „H. Kruua“ samo ob-sjenjuje sebe i druge kada pripovieda o zavedenim pravašima koji da su ostali o-samljeni.

Ona se ob-sjenjuje kada govori o organizaciji itd., jer i ako su tu organizaciju i u Dalmaciji i drugodje proveli naši ljudi, opet od nje neće biti koristi narodu, kada je služništvo preotelo maha. Služni-

štvo ruši stranku kao što je bila stranka prava. Eno Banovine, eno Bosne, a evo i Dalmacije, gdje stranku uzimlje pod okrilje c. k. vlast, jer u njoj ima između svih stranaka najviše konfidenata c. k. vlasti. I već danas od služnika bježi sve što je nezavisno, a s vremenom bježati će još više, jer nije moguće, da što je nezavisno i što želi spasiti svoj i narodni ponos ostane trajno uz konfidente c. k. vlade.

A do čega dolaze konfidenti vidi se u svakoj prigodi i mi smo to obširno obradili u našem listu. Da nas je i jedan proti njima bilo bi dosta, jer zdrava misao nezavisnosti ne da se pokopati od konfidenata, buduć ona sama od sebe nalazi u zdravom narodu svoje pobornike.

To se pokazalo uvijek i svukuda pa će i u hrvatskom narodu, kad se razgali malo ona tmuša koja još vlada kod mnogih, koji ne vide da su orudje u rukam konfidenata.

A da su orudje mogu uviditi svakim časom.

U Spljetu n. pr. ovih dana se složilo sve što je nezavisnijega da se jednom stane na kraj samovolji.

Ali da, gdje li konfidenti mogli takva što shvatiti. Njima je život u služništvu. Oni su uvijek bili orudje c. k. vlasti da razbiju svaki jači odpor.

Tako su pokušali kroz svu Dalmaciju, u Bosni, u Banovini: svukuda su isti. U Dalmaciji su izgubili i stid, pa su se pokazali u pravoj slici i prilici uprav onda kada se nišu tomu nadali.

Konfident iz Spljeta je u glasilu konfidenta iz Šibenika ustao.... Konfidenti u Šibeniku prihvatili i eto u ime g. Szilvasa i vjere stali da se rugaju celom gradjanstvu Spljeta....

Jadni konfidenti! Uloga im je uvijek ista u Delegacijama, u Parlamentu, i u svim skupštinama. Najvažnija im je uloga na c. k. poglavarstvima i na c. k. Namjesništvu.

Za sve nezna javnost, ali kadikada moraju da i javnosti pokažu da su sluge i samo sluge c. k. vlasti.

Eto i to im je snaga.... kojom se hvale. To im je organizacija....

Srbija i mi.

Srbijanska štampa, a po tom i srbijanska javnost, prati sve važnije naše političke događaje, svi veliki momenti iz naše historije nalaze tamno razumijevanja i shvaćaju se kao jedinstvena, zajednička stvar. Za vrijeme Cuvajeva komesarijata najbolje se je opazilo, kako je, još tada neproširena Srbija, osjetila svu onu težinu apsolutizma. Dok je zagrebačka llica morala da štiti, ozvanjale su beogradske Terazije jekom ogorčenja, možda i većom nego li i dalmatinski gradovi.

Srbijanskom novinstvu bila je onda Hrvatska glavnom temom, pa i službena „Samouprava“ posvećivala je više puta hrvatskim prilikama uvodne članke. Sve je to bilo prožeto onom odanošću, ljubavlju i srcem, koje je u cijelom Slavenskom svijetu, bez sumnje najplemenitlje u Srbijancu. Sve je to išlo za udomaćenjem hrvatskog imena, kao nešto svoga, zajedničkoga.

I danas ćete naći u Srbiji prostog seljaka Šumadince, koji vam kaže: „pa Hrvat, Srbin, to je sve jedno“. Pisac ovih redaka išao je za balkanskog rata navlaš megju vojnik-seljake, i čuo je na svakom koraku ovake izjave. Nije s toga bilo nikakvo čudo, što je Srbija provalila burom bratskog zanosa i plivala u slavlju i pjesmi za izleta hrvatskih akademičara u Beograd.

Balkanski rat našao je kod nas jakog odjeka. One hiljade kruna poslana za Crveni Krst, bile su dane iz humanitarnosti, ali i kao znak nacionalne manifestacije.

Ovo su u Srbiji razumjeli! I od ovoga časa počinju se oni još življe interesovati našim prilikama, naše narodne pomene slave kao svoje, a gradovi nove Srbije daju svojim glavnim ulicama imena naših hrvatskih gradova.

U najzadnje pak vrijeme Srbija je odlučila, da slavi i dan SS. Ćirila i Metoda kao narodni blagdan. Metropolita beogradski i ministar prosvjete, izdat će skoro u tom smislu zajednički naredbu. Tako će dan Ćirila i Metoda, naš narodno-kulturni blagdan biti slavljen i u Srbiji kao narodni i državni.

Istodobno s ovim sprema se beogradsko opštinsko upraviteljstvo, da sazove izvanrednu, svečanu sjednicu općinskog vijeća, na kojemu će jednu od glavnijih ulica Beograda nazvati imenom Zrinjskog i Frankopana.

Ovakvo će Beograd dostojno i dično iskazati počast najjačem momentu u hrvatskoj historiji. Ono što do sada još nije učinio Zagreb, učinit će prijestolnica Srbije!

Sjećajte se Družbe

SS. Ćirila i Metoda.

Nas okovima što se zovu iznenadjenje. Jer, samo po sebi sve to je što je rat doneo, čudo nije trebalo ni moglo da bude, jer novo nije bilo ni za naše glave ni za naša srca. Naprotiv, bilo je samo ono što smo želeli da bude, što smo želeli kroz vekove, sanjali, nadali mu se, iščekivali ga. Pa opet je došlo kao čudo. Došlo je zato što nismo verovali da će doći tako brzo i u tako strašnoj javi ono što smo gledali u snu. Željeli smo, ali nismo verovali.

A kako smo i mogli verovali kad nismo osećali snagu svoju, kad nismo videli snagu svoju, kad nismo znali snagu našega seljaka!

Posljednih desetak godina u najmlađoj generaciji naše inteligencije počelo je hrbro da se probija na put pravo shvatanje o našem seljaku. Mestimice, kao pre desetak godina u hrvatskoj, izbilo je na površinu svom silomom ljubavi vere, no događaji nerovne sadašnjice, dnevne trzavice, zatrpavali su ga, a smetali mu da se zacari širom celog srpskog društva. Sa sumnjom dočekano je to shvatanje kao sračunata demagogija ili kao naivno idolopoklonstvo. A nije bilo ni jedno ni drugo.

Bio je to ustanak protiv svih dotadanih shvatanja, podpuno, novo, najnovije shvatanje o selu i narodu u njemu, stvoreno danima od jučer i danas, bez ikakve veze sa svim prošlim shvatanjima.

Nije to bilo ni svatanje dobrog Pavla Markovića-a Adamova, sa njegovim naivnim seoskim slikama, ni svih onih mnogih nje-mu bližih i daljih vrednih majstora, onih naših lepih, ali isto tako lažnih i smešnih slika i priča sa sela, u kojima zvekću samo djerdani, samo se rumene obrazi, prelivaju se puni ambari i drže ljubavni razgovori između seljanaka i seljaka. Nije to bilo shvatanje ni onog idealističkog i romantičnog omladinskog pokreta sa njegovim zvek-tom čaša i jekom ubojnih pesama, tako dalekih od seljaka i sela. Ni ono novije nije bilo, koje je dolazilo u sela ne ispi-tujući ih, kao politička revolucija; ni ono što se donosilo iz naroda naše novije crte i crtice, u kojima pucaju samo kopče na nabreklih prsima devojaka, belasaju se dojke i grizu vratovi, ni ono najnovije slavonsko-hrvatsko, u kome nema ni jedne snahe koja se ne podaje. O ne, ni ono najnovije nije bilo ono što je sa nekih strana odpočelo ulaziti kao prosvetčivanje naroda u sela sa mišljenjem da je seljak dete a selo dečije igralište, da seljaku nauku treba davati kao što se daje detetu mleka u kašičici.

To shvatanje bilo je buotovničko, revolucionarno iz osnova, podpuno svoje novo, najnovije, sa silnom verom u snagu naroda, onakvog kakav je u stvarnosti. No ono se nalazilo redko posejano u našoj

Reciprocitet zagrebačkog sveučilišta.

Nema kod nas pitanja o kojemu se je toliko govorilo i pisalo, skupština držalo, rezolucija stvaralo, demonstracija pravilo, interpelacija i opstrukcija poduzimalo, koliko o ovome. Reciprocitet hrvatskog sveučilišta držala je mladost i cijela naša javnost, kao jedno od najglavnijih, kulturnih i političkih zahtjeva, na dnevnom redu. Austrijska vlada izgovarala se je, da se na zagrebačkoj universi ne predaju oni predmeti, koji se predaju na austrijskim, a kad je i tome bilo udovoljeno, tražila je i isticala nuždu kontrole nad položenim ispitim i rigorozima, jer svjedodžbe i diplome o njima dolazi iz druge države. Nego neprestanim poticanjem vlade sa strane zastupnika i uprav guranjem ovih zadnjih od omladine išlo se je i u toj poteškoći korak po korak dalje k riješenju. Već pred četiri godine govorilo se je, da su povedeni ozbiljni pregovori između hrvatske i austrijske vlade, ali stvar je zaspala.

Za Tomašićeva banovanja opet je ovo pitanje iz bilo svom snagom na površinu, pa se opet smirilo, dok napokon nije ponovno izneseno i po svoj prilici zadnji put, jer prama vijestima iz Zagreba i Beča, biće konačno riješeno.

Odmah naglasujemo, prije nego pročitamo zakon ili naredbu u tom smislu, ne vjerujemo, ali i ako ovo važno za nas pitanje bude riješeno, nije u prvom redu zaluga naša i našeg narodnog predstavništva.

Ovo zadnje dapače nije nikada energično istupalo za oživotvorenje ove nužne kulturne i nacionalne potrebe. Ako sada dobijemo reciprocitet nijesmo ga dobili mi svojom ustajnošću u borbi, nego usljed prilika, koje stoje izvan nas i koje su same, nas sjećale i gonile u njegovom izvjoštenju. Čim je borba za talijansku universu bila jača i življa, izbijala je snažnije na površinu i zagrebačka universa, čim su talijanski zastupnici poduzimali odlučnije korake, istupili bi i naši nešto življe.

Može ovo biti dokaz i poličke taktike našega zastupstva, ali i mlohavosti svih nas. Znamo vrlo dobro, da austrijska vlada, ako nije stavljena o zid, ne bi nikada priznala nauke svršene u Zagrebu, ali još ne znači, da nas Talijani moraju podsjećati na popularizovanje i zainteresovanje širih slojeva za jedan opće narodni zahtjev i korist.

Ovo smo htjeli samo onako mimo-

grad da spomenemo, kad već govorimo o historijatu ovoga pitanja.

Bečka vlada, kako javljaju, izvjestila je hrvatsku, da priznaje reciprocitet, a ova ima samo da joj javi, da prima tu obavijest i reciprocitet bi imao stupiti na snagu. Po onome, što se govori ispitima austrijskih državljana u Zagrebu sudjelovao bi jedan pouzdanik austrijske vlade kao kontrolor. Sa državo-pravnog gledišta, stvar razumljiva, jer prama sadašnjem ustrojstvu monarhije, Hrvatska je posebna država, a mi smo u drugoj, austrijskoj državi, a svaka država ima pravo da nadzire svjedodžbe, na osnovu kojih daje državne službe i podjeljuje prava na druga javna zanimanja.

Nego s rigorozima stvar stoji drugačije. Doktorat je čast universe i profesor koji ispituje na rigorozima nije nikakav zastupnik države nego reprezentant dotičnog sveučilišta.

Austrijska vlada dakle ne bi mogla imati pravo na kontrolu rigorozna, kad ih ni hrvatska vlada ne kontrolira. Krugovi blizu hrvatske vlade kažu, da je bečka vlada to u početku tražila, ali ipak uvidjevši neopravdanost toga zahtjeva, odustala je. Doktorske diplome, bile bi dakle ravnopravne austrijskim bez ikakvog nadzora, a i današnja nostrifikacija bi otpala.

Pitanje za akademsku omladinu bilo bi ovim riješeno, ali sad dolazi nešto, što osobito interesuje mnoge i mnoge doktore zagrebačkog sveučilišta. Hoće li reciprocitet imati retroaktivnu snagu? O ovome nije se još ništa pisalo niti se jedna ni druga vlada izjavila.

Ovo je veoma važno i držimo, da su oni u Zagrebu već na to upozoreni i uprav s njihove strane ne bi se smjela u ovom pogledu učiniti nikakva nepravda. Razborito je i pravedno, da reciprocitet obzirom na doktorske diplome ima retroaktivnu snagu, počamši barem od godine uvedanja posebne katedre za austrijsku civilnu proceduru, jer bilo bi smiješno i previše, kad bi se jedan doktor morao podvrgnuti još jednom rigorozu na istom sveučilištu, koje mu je već izdao diplomu.

Demonstracije po Italiji.

U vrijeme kad se di San Giuliano grli s Berchtoldom u Opatiji i kad ovaj zadnjih u delegacijama ističe najbolje odnose i potpuni sporazum sa saveznom državom u svim pitanjima, u Italiji se

ne traži postelje, on spava na goloj njivi kod stoke, na putu pod kolima, on živi na suvom lebu i kod kuće, a što je glavno on umire lako, pokorno i ponizno. Nije svaki seljak takav. Onaj na zapadu postao je već mekan, ali naš balkanski seljak je takav, zato se on onako brzo kretao preko planina, u noći kao i na danu, zato je podnosio dane bez hrane, ležao na kamenu, a što je glavno naletao na kuršum u juriš, primajući smrt kao što prima grad koji mu kod kuće potuče njive, kao nešto što je nad njim, van njegove moći, kao nešto što se neda izbeći i mora se primiti. Naš svaki vojnik gotovo je seljak, a onaj retki koji je iz fabrike i kancelarije još uvek je blizu seljaku. Naša cela vojska može se nazvati seljačka. Ona je zato i strašna bila, i bit će još za dugo ovako strašna.

No, to je samo materijalni deo vojničke snage našeg seljaka, onaj koji donosi njegovo telo i duša iz prirode, i najopšti deo, ono seljačko opšte što je naš vojnik imao. Uz tu snagu imao je on i još svoju specijalnu srpsku, koja je uz ovu od njega stvorila čudo, brdo, planinu! To je snaga o kojoj bi se dale pisati gomile knjiga, pa se opet nebi opisala....

Jeste li videli nebo kada se otvori i prospe sve vode na zemlju? Jeste li videli one potoke i potocije kako sa svih strana, dolaze, sa svih strana svakom

PODLISTAK

Ratna pisma.

Naš najveći junak.

I.

Dan još, dva, kratko vreme samo, pa će veliki Balkanski rat za oslobodjenje, „strašna panahida što okove kiđa...“ ući u istoriju. Kao veliko brdo dići će se u njoj, kao planina stojati kroz vekove vidna čovečanstvu. Ni tada neće mirovati, nego će živeti s nama. Nauka, pesma, priča, roman i vali muzike što zapljuskuju srca, uzeće ovaj silni i strašni događaj za predmet svojih napora, i za dugo neće biti mira srpskom peru, ni srpskom srcu, ni srpskom mozgu od sećanja i osećanja razmišljanja povodom ovih dana.

Pisaće se o ovom ratu; počinje već da se piše. A čime može da se počne, sme da li se drugim počne ako ne njime, o njemu, o junaku njegovom, srpskom seljaku? ne može i ne sme ni sa čime drugim.

Sve veličanstvo ovoga rata, ono strašno i silno što je rat doneo, samo je u tome što su njegov tok i rezultat kao čudo najveće pali na naša srca i mozgove, ukočivši

demonstrira pod austrijskim konsulatima, kliče proti ovoj monarhiji i napokon javno u Mletcima spaljuje crno-žuta zastava,

Nego sve bi se ovo nas malo, veoma malo ticalo, da ove demonstracije nemaju i antislavenski karakter. Javno mnijenje Italije pomnjom prati razvitak i političke odnose naših Talijana i Talijanaša, a opet ovi kao n. pr. u Istri, gotove žive političkim životom Italije. Ovo je razumljivo, shvatljivo i objektivno opravdano i ako je u prvom redu na našu štetu. Ponašamo, sve ovo i dovle razumijemo, ali da ulica Italije grmi poklicima proti nama,

koji na provokacije samo odgovaramo i da se nas identifikuje s austrijskom vladom, to ne shvaćamo. Ta na sastanku u Opatiji istakla se je pogibelj Južnog Slavenstva, a komu bi ta pogibelj bila najprije na štetu? Kad bi postojala (pogibelj), sigurno Austriji.

Ovo je najbolji dokaz, kako je talijanska javnost slabo i nikako upućena u naše prilike. Ona ne saino što ne pozna naše nacionalne težnje, ni pravac naše politike, ali ne zna da mi Hrvati sačinjavamo ogromnu većinu pučanstva ove zemlje i da narod Hrvata, Srba i Slovenaca mora

i da bude isključivi gospodar ove obule Jadrana. Ona krivo i tendenciozno informirana i najobičniji incident slavi kao mučeništvo „nespašenih krajeva“, a nas Južne Slovene poimlje i prikazuje, kao protežirani od Austrije element. Mi, koji od svih naroda monarhije najviše vičemo proti austrijskoj upravi, koji najviše zla nosimo i udarce sistema najjače osjećamo, mi, mi smo protežirani od Austrije!!

Hoće li se ikada naći u Italiji ljudi koji će uvidjeti pravo stanje stvari i koji će imati odvažnosti, da tu istinu i javno reku?

sao nekoliko časaka i uništio nekoliko čitavih mjesta. Telegrafske veze su prekinute željezničke pruge pokidane, a na nekim mjestima zemlja se rastvorila i u svoju utrobu gutala ljudske živote.

Računa se da je broj žrtava oko pet stotina. Najgore su prošli stanovnici u Acireale i Limeri.

Masa beskućnika žive pod vedrim nebom. Poslan im je u pomoć Crveni krst, a i vojska da ih zakloni šatorima i pomogne pomičnim kuhinjama. Vlada je u svim pogradaškim mjestima proglasila prijeki sud.

nautima bilo i javljeno, da je dotični teritorij ispražnjen. Ovaj ustanak uhvatio je velikoga maha i oduševio cijeli grčki narod. Krećani se javljaju jatome u dobrovoljce. Prošle sedmice došlo ih je u Santi Quaranta 200 pod vodstvom grčkih oficira, koji su prije nego su stupili na epirsko tlo, strgnuli sa sebe grčku kokardu. Najzadnje vijesti javljaju da će se daljnji pregovori između Zografosa i kontrolne komisije voditi na Krfu.

Lažne vijesti o bunama u novoj Srbiji.

Bugarska brzopjavna agencija turnula je u svijet lažnu vijest o pobunama u novoj Srbiji za vrijeme novačenja. Srbijanski „Pressbureau“ demantuje ove vijesti i proglašuje ih neosnovanim, jer se novačenje obavlja bez ikakvih upadica.

Rat u Americi se nastavlja?

Posredovanje južno-američkih država ostat će po svojoj prilici bezuspješno. U Meksiku nastavlja se neredi i sukobi, što Americi daje povoda za oružanu intervenciju i sve više prevladava shvaćanje, da mir neće biti uspostavljen bez energičnog oružanog sukoba Sjedinjenih Država. Američki zapovjednik u Veracruzu zatražio je pomoć od 20.000 momaka, što je još više potaklo na grozničave pripreme za mobilizaciju i ojačalo upliv onih, koji traže oficijelno navještenje rata Meksiku.

U kabinetu je baš radi ovoga došlo do nesuglasica i prijete kriza, jer jedan dio članova protiv se odašiljanju pojačanja u Veracruz.

IZ HRVATSKIH ZEMALJA.

Zagrebačka opera se je povratila.

Zagrebačka opera svršila je gostovanje u Sarajevu, gdje je postigla velike uspjehe i priznanje cijele sarajevske štampe. U subotu se je opera povratila u Zagreb.

Barun Rauch dolazi iz Amerike.

Bivši ban barun Rauch vraća se iz Amerike pun neugodnih uspomena. Sada se nalazi u Lisabonu i još ovoga mjeseca biće na svom imanju u Hrvatskoj. Olišao siromah, daleko od Hrvatske, da se zabavi, a Američki Hrvati, na račun njegov priredili sebi zabavu, zviždujući i bacajući se jajima na svog bivšeg bana.

Hrvatski akademičari izazvali na dvoboj oficire.

Pred nekoliko dana odigrale su se u kazalištu u Mostaru protu — njemačke demonstracije.

Oficiri Nijemci, koji su se nalazili u kazalištu, navali su na demonstrante sabljama uz dobacivanje vijeda našem narodu.

Sada su hrvatski akademičari na svim universama, preko zast. Šole i ljekarnika Blaževića, izazvali na dvoboj dotične oficire. U samom Zagrebu prijavilo se je 30 akademičara, izvrsnih mačevalaca, da se tuku, s oficirima.

Saziv hrvatskog sabora.

Hrvatski sabor imao bi se sastati poslije Duhova, ili već na 20. o. mj. Sabor će riješiti proračun, učiteljska beriva i osnovu zakona o opć. nametu.

Karlovačka patrijaršija.

Karlovačka patrijaršija još nije popunjena, a upućeni krugovi kažu, da ju vlada još niti neće popuniti, jer da joj treba novaca za upravu crkvenih fondova, koji su u velikom neredu.

Druga vijest kaže, da bi se još ovoga mjeseca imao sastati Sinod, koji bi se imao baviti uspostavljanjem normalnih prilika. Po trećoj vijesti napokon, ima struja, koja traži, da se stolica prenese u Sarajevo i radi toga neće se za sada popuniti.

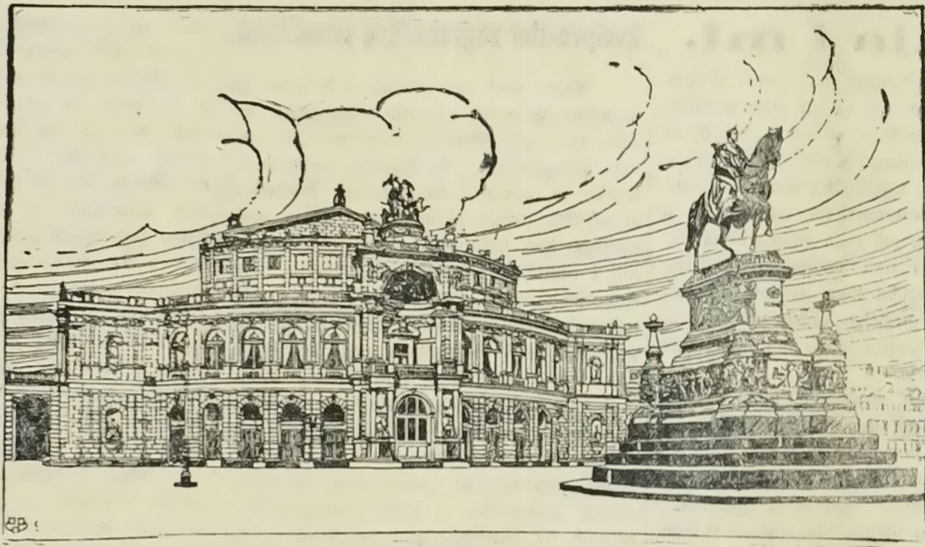
Socijaliste kandidiraju u Istri.

Na izborima za istarski sabor istupit će i socijalisti u nekoliko kotara. Ovo potvrđuje i zagrebačka „Slobodna riječ“. Socijalistički kandidati biće: Varjan, Brečelić i Jakovac.

NAŠI DOPISI.

Skradin, 12. maja.

(Općinsko vijeće.) S dana na dan nailazi se ovdje na konstatacije fakta o sposobnosti upravitelja općinske uprave. Neki dan je bilo držano općinsko vijeće, u kom se imalo na prvom mjestu da glasuje zajam

Donosimo sliku kraljevske opere u Draždjanima, koja ove godine slavi svoju 150-godišnjicu.

Zapljene c. k. državnog odvjetnika u Šibeniku.

U zadnjem uvodnom članku smo donijeli **gole činjenice** o izkazima u Spljetu na dan sv. Dujce. To nam je sve bilo zaplijeno, na način da se ne bi reklo niti da smo rieči pisali o Spljetu i tim događajima.

Kašnje smo čitali „Narodni List“ gdje je obširno bilo govora o tim demonstracijama, čitali smo i u drugim novinama više nego smo mi pisali, pa nije bilo zaplijeno.

Čitamo dotične činjenice napokon i u vladinoj „Smotri“, pa jer cijenimo da gosp. državni odvjetnik neće tu vjest zaplijeniti donosimo ju. I n njoj ima što smo mi javili.

Evo te vijesti: „Spljetska općina bila je zabranila talijanskom glazbenom društvu „Banda Cittadina“, da na blagdan sv. Dujce, pokrovitelja grada, učestvuje u procesiji, što ona po starodavnom običaju prireguje svake godine na taj dan. „Banda Cittadina“ uložila je utok na Kotarsko Poglavarstvo, koje je u oči blagdane ukinulo tu zabranu. Uslijed toga Općina ne htjede učestvovati na procesiji i otkaza sve pozive, koje bijaše raspisala vlastima, uredima, školskim zavodima na tu crkvenu svečanost. Na dan sv. Dujce bi obavljena procesija običnim crkve-

nim obredom. Učestvovala su dječja zakoništa, redovno svećenstvo, svjetovno svećenstvo i kaptol s biskupom; slijedilo je procesiju predstavništvo Kotarskog Poglavarstva; svirala je glazba „Banda Cittadina“ pod zaštitom žandarmarije. Kada je procesija prolazila obalom svjetina demonstrirala protiv talijanske glazbe užasnim svizdanjem i bučenjem.

Na obali organi Kotarskog Poglavarstva uhapsiše jedanaest demonstranata. Na „Narodnom Trgu“, gdje demonstranti pjevahu i vikahu, uslijed nagomilanja više hiljada naroda situacija bijaše postala kritičnom, te je, po nalogu upravitelja Kotarskog Poglavarstva, redarstveni komesar Modrić pomoću vojništva dao rastjerati okupljeni narod. Kotarsko Poglavarstvo, s obzirom na raspoloženje duhova, zabranilo je javnu tombolu, koja je imala biti ono poslije podne, predstave u teatru i cinematografima, i dalo je zatvoriti na podne sve gostionice, krčme i kavane.“

Frankovačka posla.

Ima jedna skupina ljudi u Banovini, za koju nema u riječniku riječi, kojom bi se mogla nazvati. Puzavci roblje, denuncijanti, špijuni, to sve još nije dovoljno, jer su pred koju godinu pomogli dizati i vješala ljudima.

U zadnje doba, pred uvedenjem ustava, bili su se uvukli u špijle, i mnogi je naivnik mislio, da je ono nešto „dobra“ što i nečovjek ima, u njima prevladalo i da će u našem javnom životu prestati ogavna i podla politika denuncijacije, perfidnosti i špijunstva.

Za balkanskih događaja bile su pre-stale „centrifugalne sfere“ „urota poticana iz vana“ „plaćeni pokret“ itd. U onom općem narodnom oduševljenju nije bio zgođan momenat, javno služiti svome gospodar i pritaljiti su se. Suzdržavali su se za zgođnija vremena, kad njemu — gospodaru to bude od nužde.

Frankovačka „Hrvatska“ u najzadnje vrijeme oživljuje onu staru gadnu taktiku, i politiku denunciranja. Stupci samo vrve „veleizdaja“ veleizdajnički plaćenici itd. Nama staje nad ovim pamet i pitamo se, je li to knutom utjerani strah i urogjena ropka puzavost ili svjesno pisanje zlikovaca, ne bez interesa? Pošteni ljudi neka drže od ovo dvoje koje hoće, a mi kažemo, bilo jedno ili drugo, politička svijest naroda još nije sasvim razvijena, kad ovaka „četa“ može da ima riječi u javnom životu.

Veliki potres u Italiji.

U petak u večer u Cataniji na Siciliji osjetio se je veliki potres, koji je tre-

mogao da kaže, a mnogi ni da zna upravo zašto dolazi tako hitno, tako odlučno, tako požrtvovano, i kakva je korist od toga za njega? Mnogi može biti nije tu korist video, mnogi se o svemu negativno izražavao, ali to je bio naš seljak koga smo znali, takav kakav je; pun požrtvovanja, brat naš iz broja deset miliona seljaka što vekovima žive po šumama i gudurama balkanskim, na raskrsnici dvaju svetova, u kućicama svojim kao mučenici, pocepani na pet carstava, večno pateći se trpeći, podnoseći sve nevolje sa silnom snagom jedne rase koju niko i ništa ne može da uništi, sa dubokim instinktom nacionalnim, sa kulturom svojom srpskom, onom što su je skovali vekovi robovanja, u kojima se sva energija sabila u dušu, pevajuću u mraku ropstva o svetlosti srpskog carstva. Tu u mraku i nesvesti, a ipak u instinktivnoj svesnosti, koja, ako ne zna, naslućuje, tu je to nebo naše narodne snage bilo u koje smo gledali i zato bili zaneseni. Ono nas nije prevarilo. U jednom zamahu diglo se ono sa zemlje na kojoj je ležalo, iznad naših glava visoko, i potop je bio tu, poplava, prolom oblaka, vihor i oluja, more snage. To je naš seljak kako ga znamo i volimo.

Uz to je delovalo i novo vreme.

(Slijedi.)

stazom i stazicom, jarugom i jaružicom, i otuda gde nema nikakvog korita, kroz plotove, kroz trnje baštama, livadama, niz šljivike žure, huće, lome se, sve veće i jače dole u doline, gde se slevaju sa stotinu snažnih šumova i hukova u onaj veliki, silni, potmul vrtlog gorskih potoka, koji tutnje dalje prema daljinama u magli, gde nema već ni potoka ni reka, gde je voda postala more, od kojeg iz magle i daljine dopire šum talasa kao pucanj topova? Jeste li videli sneg kad počne da sipa, sipa, sipa i ne prestaje? Za jedan dan tamo gde ništa nije bilo, breg je, gde je uvala bila, planina je! Jeste li videli vetar kada dodje iznenada sa oblakom koji se provali, plotove i krovove nosi, djinovske hrastove obara? Gde je svet i tih mir bio juče i cvrkat ptica i miris cveća, danas je pustoš.

Sa svih strana su dolazili, svima putevima i putićima, stazama i onuda gde puteva nema. Pocepana stara odela na njima lica obrijana i ne obrijana, košulje čiste i prljave, na leđjima torba, u siromaha gole ruke ali srce u svakom, ono veliko narodno seljačko srce srpsko, koje tako malo poznajemo, a tako mnogo treba da volimo...

Puni i zdravi, koščati, mršavi i izgledniji, mnogi medju njima i bolesni, dolazili su sa svih strana seljaci Srbije, kao kiša što pada iz neba i sneg. Kao potoci i potoci slevali su se sa svih strana i slili

se u ono silno istrašno more ljudi što je zašumilo u talasima velikim kao bregovi na granicama prema jugu, prema Kosovu, Skoplju, Prizrenu, šumilo je dan-dva i razlilo se i prevalilo preko granica, krvlju svojom potopivši svaki put i svaki kut Srbije davne stare, one Srbije iz snai Broj je to bio pre svega koji je zaprepastio, broj koji je iznenadio, pa volja u svakog ista, idea u svakog ista, kao kap iz neba što je ista, kao svi on milioni kapi što idu šnjom. Silne hiljade seljaka su takodjer tu. Nisu zvani svi da dodju, ali su tu bili sa onima što su zvani i došli. Pratili su ih mislima iz svojih sela. Jedna ideja u tih miliona dala je onaj šum, onaj huk besni mora, dala je one talase koji su preplavili i potopili, bacajući krvavu penu u nebo, i Kopanik, i Rujan, i Skopsku Crnu Goru, i i Šaru planinu, i albanske krševe do mora, i prilipske i bitoljske planine, prevalili, jer su veći bili od planina!

Ne, idealisali nismo nikada o njemu. Oni u najmladjoj našoj generaciji, sa velikom verom i ljubavi svojom za seljaka, nikada ga nisu idealisali. Znali smo da je u većini nepismen; da ne ume još dobro da obradjuje svoju zemlju; da nije svaki obavešten o državi, narodu, Srpstvu, da zaostao u kulturi, da je mnogi i mnogi siromah, da ima i poroka kod njega. Ne, nije on svaki

od K 20.000. Kad je to općinski prisjednik g. Škubonja stavio na pretres, digoše se svi općinski vijećnici, uz neke male iznimke, i stadoše da protestuju protiv zajma i tražiti razjašnjenja u što se taj novac ima da utroši.

Gosp. Škubonja, inače poznat radi raskošnosti svoje riječnosti, ne nalazaoše riječi, da obrazloži potrebu tolikog zajma, već prisvojivši taktiku načelnika Mudražije, začu da kojekakvim izmotavanjima i prebacivanjima, osnovanim na razlozima njegove pameti, šmuga o nečem što se na sve moglo odnositi, ali samo na potrebu zajma. Bilo je tu i prijete, da vijećnici neće dobiti nadnicu, ako za zajam ne glasuju. Svakako tim predlogom općinsko upraviteljstvo nije uspjelo, a načelnik Mudražija, koji se već nalazio u Spljetu i očekivao od svog kolege brzopjenu vijest o glasovanju vijeća, morao se praznih šaka povratiti. No nije se povratio u Skradin prije nego je bio da pokuca na vrata u Palači kraj sv. Šime, da se potuži kako je teška uprava sa općinom izloženom pogibiji radi pretežnog broja Srba. Biće bio i kod Zemaljskog Odbora, da zaprijeti ostavkom, ako mu se ma kako ne poradi, da mu se odobri zajam od K 20.000, da ploča i cementira stranu na zgradjima.

Vidjećemo kako će ova stvar da završi pak ćemo se opširnije pozabaviti o cijelom djelovanju naše općinske uprave.

IZ GRADA I POKRAJINE.

Spljetske stvari. Gospodin c. k. poglavar *Caltebach* naglo je odputovao jutros u Spljet, kamo je iz Zadra poslan po svoj prilici sa zadaćom da on, poznati auktoritet diplaša, razvidi položaj na splitskoj pijaci i odredi snižene mjere, prema obećanju gosp. namještnika Attensa, da će se u Spljetu uvesti normalne prilike.

Dakle Szilvas nema potrebitog takta i Caltebach će odrediti što treba....

Nami se čini da će se gosp. Attems previriti, jer u Spljetu nema uplinskih konfidenata, a Šviha u Spljetu je bez moći.

Izgon Dra. Luja Vojnovića. I mi smo u jednom od zadnjih brojeva javili, da je policija izagnala iz Dubrovnika kneza L. Vojnovića. Ova se vijest demantuje, ali prama vijestima iz Dubrovnika izgleda, da je tendenciozno bačena. Zadnja „Crvena Hrvatska“ kaže: „Nadamo se da je sve ovo „bliskanje na obzoru“. Ali ako do grada dogđe, otkriti ćemo i mi kulise ove zavjere idijotstva, koja kanda će zbilja da nas zadavi.“

Dobro došli! Sutra dolazi osoblje osječke opere i operete u naš grad. Mi im na dolazku izrazujemo kao narodnoj instituciji dobrodošlicu i radujemo se što ćemo i u šibenskom kazalištu čuti našu operu. Uvjereni smo, da će i ovdje kao i u Dubrovniku i Spljetu postignuti najljepše uspjehe, i odnijeti sobom ugodno sjećanje na ovaj grad, koji ih prima iskrenom radošću i spravan je da im pokaže najprijazniju susretljivost.

Kazalište. Hrvatsko osječko narodno kazalište počinje svoje gostovanje u četvrtak s operom „Krabuljni ples“. U petak će se davat opera „Cjelov“ a u subotu opereta „Poljačka krv.“

Gostovanje osječkog hrvatskog narodnog kazališta u Šibeniku. U četvrtak dne 14 svibnja 1914. daje se kao prva predstava „Krabuljni Ples“ (Un Ballo in Maschera). Opera u pet činova. — Uglazbio Giuseppe Verdi. — Dirigent ravnatelj opere A. Mitrović. — Redatelj Dragutin Vuković.

Lica: Rikard: Dušan Mitrović. Renč: Tadej Bukovski. Amelia: Helena Lovčinska. Ulrika: Rosa Peršlova. Oskar: Naša Prybilova. Silven, mornar: Vladimir Majhenić. Samuel, Tom, urotnici: Rudolf Bukšek, B. Konstantinović. Sudac: Vladimir Majhenić. Amelijin, sluga: Rudolf Madle. — Poslanici, oficiri, mornari, ljudi, žene i djeca iz naroda. — Čin se zbiva u Bostonu i okolici koncem XVIII. stoljeća.

Operne cijene: Ulaznica za ložu i parter K 3.—. — Ulaznica za učenike uz legitimaciju, djecu i podčasnike K 1.50.—. — Naslonjači u parteru K 2.—. — Sjedača K 1.20.—. — Ulaz u galeriju K 1.—. — Lože II. reda K 6.— a III. K 4.—.

Umoljava se p. n. općinstvo, da na vrijeme zauzme svoja mjesta, jer se nakon započete glazbe ili prikaza neće nitko više pustati u kazalište do svršetka započete glazbe ili čina.

Ulaznice i sjedača prodavaju se od 9 do 12 sati prije podne i od 6 1/2 sata poslije podne unaprijed u kazališnoj bla-

gajni. — Za lože obratiti se g. A. Cosolo. Početak tačno u 8 i po sati na večer.

Izborna reforma. Na 9. ov. mj. držana je u Zadru, na Namjesništvo konferencija, na kojoj je vlada predastrla nacrt svoje osnove za izbornu reformu. Po ovoj osnovi stvaraju se 4 izborne kurije: 1. najviših poreznika 2. trgovačko-obrtničke komore 3. srednji poreznici 4. najniži poreznici i neporeznici.

Sabor bi imao 58 zastupnika i to 56 biranih a 2 viriliste (katolički nadbiskup i pravoslavni bitkup). Prama razdiobi kotara, može se približno kazati, da bi Hrvati imali 40 mandata, Srbi 9 a Talijani 7.

Stranački oglasnici izjavili su, da ne mogu zauzeti stanovište prama osnovi prije nego stupe u dodir sa svojim stranačkim klubovima. Na 20. o. m. biće ponovna konferencija. Mi ćemo se na reformu još osvrnuti ali admal ističemo, da ne može zadovoljiti demokratske elemente, jer se ne osniva na demokratskim principima, a i nepravedna je. Preko sto hiljada Srba može računati na 9 mandata, a talijanska nezatna manjina na 7!!

Učiteljice gospodje. Austrijsko ministarstvo nastave izdalo je naredbu pđ kojoj se *neudate* učiteljice ne mogu nazivati „gospodjice“ nego *gospodje*. Za taj naziv izjavila se većina pokrajinskih školskih vijeća. Tako će naše gospogjice učiteljice s ovom naredbom postati gospogje i bez muža.

U ženskoj građanskoj školi po tužbama, koje nam stižu iz građanstva, rek bi, da se prigodimice uzveličava odveć njemačka kultura s namjerom, da se omalovaži slavenska i da se ovo uzveličavanje naročito ističe kao nekakvo odgojno sredstvo prama učenicama. Mi danas u stvar potanje ne ulazimo, jer cijenimo, kako je poznato, u velike odgojne i didaktične sposobnosti učiteljica kod naše građanske ženske škole i jer smo uvjereni, da toga ne će više biti, već da se se uvijek nada sve i u ovom zavodu gojiti ljubav prama našem narodu, prama hrvatstvu i prama svemu uopće što je naše. Molimo, da se ove naše riječi protumače kao opaska izrečena u najboljoj namjeri, jer je svakom poznato, a učiteljskom osoblju pak najviše, s kolikom smo interesom i ljubavi pratili našu žensku građansku školu od njezina osnutka, pa uvijek unaprijed.

Pošumljenje. Mi smo se već jednom osvrnuli na pitanje pošumljenja u našoj općini i opazili smo, kako vladina akcija u tom pravcu ne postizava nikakvih vidljivih i trajnih uspjeha. Naša opazka kao da je prošla kroz neopažena, jer vidimo da se nastavlja uvijek jednakom metodom, i da međutim naša gola brda ostaju uvijek gola, a da ono malo prostorija, što se amo tamo pošumljiva, gotovo i ne upada u oči, jer je to tako neznatno, da se i ne može opaziti, a opet pošumljenje na svakome mjestu i ne uspije onako, kako se inače misli kod šumskih vlasti. Ove neće da razumiju, da je sistem njihova pošumljivanja kroz pogrešan, one nastavlja, a međutim se u tu granu troši na hiljade državnog i općinskog novca bez ikakva znatnog us-

pjeha. — Zašto se ne pošumi u redu jedan prostor, pa onda drugi i treći i tako dalje, mjesto trošiti na ograničene male prostori-rije na više mjesta u isto vrijeme?

Gradski vodovod još uvijek čeka, da se otkopaju ploče i da se iskopa zemlja diljem naših ulica i cesta, vodovodne cijevi još uvijek čekaju ruku, koja će ih napraviti, urediti, da iz njih kroz podzemlje ne pišti utaman tolika voda. Svak zna, koliko i koliko puta smo se navratili na ovo pitanje u našem listu, svak zna, da je svako toliko bilo poručivano sa strane vlade, da će se gradnjom novog vodovoda što prije otpočeti, kad tamo još o tomu ne vidimo nikakva ni priznaka, a kamo li znaka. Pred dva mjeseca stanovita gospoda, koja se od vlade nadaju svakoj pomoći i zaštiti, znala su uporno naglasivati javno svugdje, da će se novi vodovod početi graditi početkom ovog proljeća. Proljeće je došlo i odmiče, a o vodovodu se više ništa ne čuje. Kroz to Šibenik osjeća svaki dan sve to više oskudice vode, a o voga ljeta bit će sigurno teškog okapanja i stanovništvu i općini. Vlada nam neda ni vode, a kamo li da nam dađe i slobode! — Na ovo pitanje povratiti ćemo se sasvim ozbiljno, jer nam je već dozlogrdilo ovo užasno zapostavljanje i zanemarivanje Šibenika, koji danas još izgleda kao primorska varoš i selo, jer nema ni komad urejene savremene obale pred sobom, nego nešto grdobe, na koju se i Šibenčanac i stranac jednako zgražaju.

Otresanje kućne prašine sa prozora stanova u svim gradskim ulicama bezobzirno još uvijek traje, pa opet upozorujemo na to redarstvo, e da svom strogošću i bezobzirnošću na to pripazi i svakog tvrdokornog prestupnika redarstvenog pravilnika u tom smislu, prijavi, pa da i očiti posljedice svog nepodobnog i opće štetnog postupanja.

Uplašili se konji. Krste Krnić iz Kojnevrata ostavio je na 9.5. poslije podne svoja upregnuta kola na cesti na „Pazaru“ bez nadzora. Za njegove odsutnosti konji su se uplašili i stali u sav mah trčati prama kazalištu. Tu prisutni priskočili su i zaustavili konje, koji su bili već do kazališta dojurili. Sreća da se nije nikakova nezgoda dogodila. Redarstvo je prijavilo Krnića sudu.

Konji najurili na staricu. Jučer po podne dok je Toma Baica prolazio svojim kolima preko obale, najuriše konji na stariću Filomenu Marotti koja padne na zemlju, a sve s neopreznosti istog Baice. Starica je zadobila dvije ozlede na ruci i glavi. Ozledjena starica bila je po redarstvu odvedena u svoj stan.

VELIKA ZLATARIJA
• Gi. PLANČIĆ •
Vis-STARIGRAD-Velaluka
ŠIBENIK.

Dobrovoljci u Ulsteru.

Slika prikazuje dobrovoljce u Ulsteru, koji se s dana na dan množe, da se može računati i na sukob sa regularnim trupama. Opskrbljeni su municijom i oružjem i dobro su odjeveni. Izvježbani su izvrstno i u centralnim sukobima oponašat će taktiku Bura.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda doprinio je i predao našem uredništvu, gosp. Ivon Oskar u počast uspomene pk. Simeona Mataulj-Skočić K 5.—.

SITNE VIESTI.

U Zagrebu su stupili u štrajk farmaceuti, jer im poslodavci nijesu htjeli povisiti plaće niti po njihovim željama urediti radno vrijeme. Štrajk nije uspio, jer mu se jedan dio farmacisti nije pridružio.

U Pragu je počinjena velika kradja dragulja. Praška policija sumnja, da su zlikovci pobjegli u Zagreb i o tome je obavijestila zagrebačko redarstvo.

U Zagrebu je jučer pred sudbenim stolom počela zanimiva rasprava proti odvjetniku Dr. Todoroviću, Ćimu Krbavcu, Milki Gavella i Jovanu Podupskome. Tuži ih državno odvjetništvo radi krivotvorenja oporuke pokojne Ivane Popović. Optuženike brani Dr. Hinković.

Veleizdajnička parnica proti Rusinima u Lavovu sve se to više oduljuje. Preslušano je do sada preko 130 svjedoka. Parnica će biti zaključena tek početkom slijedećeg mjeseca.

Austro-ugarski ratni ministar Krobatin zaključio je, da se ima ustrojiti avijatička pukovnija, koja bi imala sastojati od 8 kumpanija. Oficiri i momčad te pukovnije imat će posebni doplatak.

U petak su u Stettin-u na vojno vježbište srušila dva vojna avijatičara. Bili su na putu iz Schwerina u Poznaj. Ostali su na mjestu mrtvi.

U Aupsburgu se je obiesio u tamnici, na smrt osudjeni, ubojica Rumpf. On je pred 2 godine umorio u Budimpešti jednu dvaneastogodišnju djevojčicu i radi toga prošlih dane osudjen na kazan smrti.

RAZNE VIESTI.

Biskup u lovu. Koncem 18. stoljeća bio je u Strassburgu biskupom knez Rohan. Jedne nedjelje pošao je on u lovačkom odijelu lov loviti. Tu ga sreo neki seljak i počeo ga u čudu gledati. „Što buljiš u me tako glupo?“ — upita biskup. „Vaša biskupska milosti, zgražam se, što strassburški biskup ide nedjeljom u lov.“ — „Glupane, zar ne vidiš, da lov lovi knez Rohan, a ne biskup?“ — „Vaša milosti, a što će reći biskup strassburški na to, ako za taj čin odnese vrag kneza Rohana?“ — reče domišljati seljak.

25.000 satova
jedan sat samo
K 3.30

Sat veoma elegantan, plosnat („Kavalijska ura“) prve vrsti, iz double zlata, najnovije pariške fazone sa „Anker“-strojem za 36 sati, pozlaćen električnom strujom sa 18-karat. zlatom i 4 god. garancijom za točno funkcioniranje — samo K 3.30 komad, 2 kom. K 6, 4 kom. K 11, 8 kom. K 20.

Džepni srebrni sat „Gloria“, švicarski sistem, točno idući K 2.90 jedan komad Pariški pozlaćeni lanci najnovije fazone, franc. double 1 komad 70 para. Isti pozlaćeni komad 25 para, 3 komada 65 para.

Pošilje uz pouzeće
G. DIAMAND — KRAKOW
B. Josełowica 11.

44—3—6

Kuter
za 8 osoba jako prikladan i u sasma dobrom stanju
prodaje se

Poblize obavijesti daje gosp. **Eduard Weiss**
c. k. žandarski nadporučnik — Zadar.
1—3

POZOR! 50.000 para postola, četiri para samo Kruna 9.—.

Radi obustave plaćanja raznih velikih tvornica dobio sam nalog da raspačam veliku veliku zalihu postola za cijenu daleko nižu od tvorničke. Prodajem stoga 2 para muških i 2 para ženskih postola sa nabijenim petama, galoširanih, svjetle i crne, najnovijeg oblika veličine po broju ili cm. Četiri para za K 9. šaljem pouzećem. Izmjena dozvoljena i vraća novac.

S. GRÜMBAUM. — KRAKÓW
Joselewicza.

39—1—12

„TRISIN“

Za moje gumene vrbe „Trisin“, koje su se pokazale kao najbolje i koje vinogradarski stručnjaci hvale, pružam jamstvo, da usprkos sunca, kiše i rose, moraju 14 dana na lozi uzdržati.

U jednom kilogramu ima oko 4.000 kom. **RUDOLF OESTERREICHER,**
Beč, II. Lilienbrunnngasse 10.

Glavno skladište za Dalmaciju:
Zem. Gospodarsko Vijeće Kralj. Dalmacije
Zadar.
41—3—10

Dražestno
nježan i ružičast teint postizava se dnevnom uporabom

ljljanova mlječna sapuna
(zaštitna marka: Konjić) —
od Bergmana & Co.

Dobiva se u bocama po K 1.50 i 2.50 u ljekarnama, drogerijama i trgovinama mirodija.

Bracera

od 15 tona u dobrom stanju
prodaje se

Poblize obavijesti daje
Duhović Stipe — Zlarin

(21) (7—10)

Izvješćujte „Hrvatsku Rieč“.

OBJAVA!

Niže potpisana Tvrdka uslobodjuje se javiti tom P. N. Obćinstvu, da je sa 1. svibnja o. g. otvorila u ulici Sv. Ivana, kuća Bontempo

dučan za prodaju električnih žarulja, svjetionika svake vrsti i sve potrebe što zasjecaju u struku električne rasvjete, nadalje prima naredbe za namještanje električnih zvonaca, telefona, telegrafa i indikatora, električnih baterija i akumulatora svih vrsti.

Kao ovlaštteni namještatelji Munjovoda za Zgrade, Crkve, Zvonike, Dimnjake itd. preporučuju se osobito radi sigurnosti takovih namještaja, jer izradbe budu izvedene od skroz za to tehnički sposobnog osoblja.

Cijene su najumjerenije, tako da je isključena svaka utakmica. Cijenici i potrebnici izradjuju se na zahtjev franko i badava.

Sa osobitim štovanjem
Vinko Šupuk i drug.

36—3—5

